

Fractie Tonnaer, dhr. R. Tonnaer
Sociaal Hoorn, dhr. J. van der Veer
HOE?!, mevr. A. Gortzak

Gemeente Hoorn

Nieuwe Steen 1
Postbus 603
1620 AR Hoorn
T 0229 25 22 00
www.hoorn.nl

Contactpersoon

M. Bakelaar
Zaaknummer: 2132322
Bijlagen: 1

Hoorn, **25 APR. 2024**

Onderwerp: Beantwoording artikel 36-vragen van diverse fracties inzake aanbesteding vernieuwing Westfries Museum

Beste heer Tonnaer, heer Van der Veer en mevrouw Gortzak,

Op 11 maart stelde u vragen over de aanbesteding van de verbouwing van het Westfries Museum. In deze brief leest u de antwoorden.

Vraag 1 De verbouwing van het museum kent een vertraging van minstens twee jaar. Hoe groot is de financiële en andere schade van deze vertraging en wie gaat deze schade betalen? Hoeveel meerkosten zijn er gemoeid met de opslag van de museumcollectie en hoe groot is het gemis van inkomen uit toegangsgelden?

Antwoord

De verbouwing van het museum kent momenteel een vertraging van een jaar. In de brief van 16 november 2023 bent u geïnformeerd over wat deze vertraging kost. Deze vindt u in de bijlage. Of de huidige situatie een extra vertraging oplevert, is nog niet bekend. Dat hangt af van het vervolgscenario.

Vraag 2 Het museum is ongeveer drie jaar of langer gesloten. Bent u het met ons eens dat door de langdurige sluiting het museum uit het oog en uit het hart raakt en een doorstart na de verbouwing zeer lastig wordt?

Antwoord

Dat zijn we niet met u eens.

Allereerst raakt het Westfries Museum niet uit het oog. Met het initiatief 'Ontdek het Verhaal van Hoorn' blijft het museum ook tijdens sluiting een actieve en positieve bijdrage leveren aan het uitdragen van de rijke cultuurgeschiedenis van Hoorn. Daarnaast weet het museum de band met het publiek te onderhouden. De uitgebreide programmering MUSEUM XL in de lege museum panden in het tweede half jaar van 2023 is daar een goed voorbeeld van. Hiermee wist het museum 10.000 bezoekers te verleiden tot een bezoek. En komende zomer organiseert het museum van 30 juni tot en met 3 november een unieke expositie met landelijke uitstraling van misschien wel de grootste collectie originele Rembrandt etsen die ooit in Nederland te zien is geweest. Het museum doet er alles aan om het publiek gedurende de sluiting betrokken te houden. Het museum doet dit met regelmatige nieuwsbrieven, via de eigen

website en vooral sociale media. Het publiek wordt op de hoogte gehouden van alle werkzaamheden voor en achter de schermen.

Tot slot, uit de ervaring van andere musea blijkt langdurige sluiting vanwege een verbouwing geen belemmering voor een succesvolle doorstart. Sterker nog, de heropening zorgt juist in de meeste gevallen voor extra belangstelling en bezoek.

Vraag 3 Wat bezielde u om 1 januari 2023 het museum te sluiten zonder dat de aanbesteding succesvol was afgerond?

Antwoord

Om deze afweging te kunnen begrijpen en wegen, moet naar het krachtenveld worden gekeken waarin het project Vernieuwing Westfries Museum zich eind 2022 bevond.

Leidend voor de planning van het project was de deadline van de toegezegde kanjersubsidie van € 2,1 miljoen. Om aanspraak te kunnen maken op deze wezenlijke subsidie moesten de bouwkundige werkzaamheden, specifiek waarop de subsidie betrekking had, op 31 december 2023 zijn afgerond. Alleen met een zeer strakke planning kon de deadline en voorwaarde voor subsidie worden gehaald. Deze planning voorzag in een aanbesteding van het project in december 2022 en een start van de werkzaamheden in mei 2023. Hier werd vervolgens ook de museale planning op afgestemd. Dat wil zeggen: het moment van sluiting op 1 januari 2023 en de uithuizing en verhuizing van de complete 38.000 objecten tellende museumcollectie naar een extern depot daarop aansluitend. De voorbereiding voor deze mega-operatie startte al in het eerste half jaar van 2022. Het projectteam heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed herhaaldelijk verzocht om de deadline van 31 december 2023 te verschuiven. Hierover kwam pas in de laatste week van 2022 duidelijkheid.

Tegelijkertijd met de druk van de subsidie op de planning om in december 2022 de aanbesteding te starten, gaf de Stichting Monumentenbezit begin december 2022 te kennen dat het project naar de mening van de stichting nog niet klaar was voor aanbesteding. Op het moment dat Stichting Monumentenbezit zijn bezwaren kenbaar maakte, kon de ingeplande uithuizing en verhuizing van de museumcollectie niet meer zonder gevolgen worden teruggedraaid. Betrokken externe partijen stonden al in de startblokken en hadden hiervoor extra personeel en materiaal ingehuurd. Uitstel zou extra kosten voor depothuur met zich meebrengen. Het contract voor de huur ging 1 februari 2023 in en aan vrijwilligers was verteld dat er voorlopig geen beroep op ze gedaan werd. Hoewel nog niet duidelijk was hoeveel vertraging het overleg met Stichting Monumentenbezit voor de planning zou opleveren, was een eerste inschatting dat dit mee zou vallen. Medio december is in de projectgroep een planning aan de orde geweest die een doorstart beschreef vanaf medio februari 2023.

Conclusie:

Binnen deze constellatie van de subsidiedeadline, de volledig ingeplande majeure uithuizing en verhuizing en de inschatting over het afwikkelen van de bezwaren van Stichting Monumentenbezit, was het op dat moment een logische beslissing om aan de genoemde strakke planning vast te blijven houden. De geplande verhuizing en daarmee samenhangende sluitingsdatum van 1 januari 2023 werd doorgezet. Uithuizing van de kantoren werd wel uitgesteld. Ook omdat het nog niet definitief was of dit deel onderdeel zou zijn van de verbouwing. Het was tenslotte optioneel meegenomen in de aanbesteding.

Een voordeel van de sluiting van het museum was dat er voor onderzoeken en het beantwoorden van vragen van Stichting Monumentenbezit noodzakelijk technisch onderzoek kon worden gedaan om tot het definitieve plan te komen. Hierdoor konden we de aanbestedingsstukken uitwerken naar technisch ontwerpniveau, in plaats van het geplande definitief ontwerpniveau. Na het uithuizen zijn diverse bouwkundige gebreken geïnventariseerd en opgenomen in de stukken voor de uitvraag.

Als op dat moment alle informatie bekend was die we nu hebben, was er waarschijnlijk een andere koers gevaren. Maar wij zijn van mening dat op de genoemde momenten, met de informatie die toen beschikbaar was, logische keuzes zijn gemaakt.

Vraag 4 Welke financiële steun of subsidie dreigt u mis te lopen nu de start van de verbouwing opnieuw is vertraagd?

Antwoord

We hebben alle fondsen en subsidieverstrekkers op de hoogte gesteld. De latere start van de werkzaamheden is voor geen enkele partij aanleiding de toegezegde steun te heroverwegen. Wanneer de plannen wijzigen kan dat leiden tot aanpassing van de subsidie, maar op dit moment maken de subsidieverstrekkers geen terugtrekkende beweging. Zoals gezegd is op dit moment niet bekend of er ook sprake zal zijn van een latere oplevering. Wij houden uiteraard nauw contact met onze subsidiepartners over een eventuele wijziging van plannen en/of planning en houden de raad op de hoogte als er ontwikkelingen zijn.

Vraag 5 Welke positie qua bezoekers neemt het Westfries Museum in ten opzichte van andere musea in Nederland? Hoe groot en uniek is de museumcollectie van het Westfries Museum? Hoe hoog zijn de exploitatiekosten, waaronder de personeelskosten, vergeleken met andere musea in het land?

Antwoord

Bezoekcijfers

Het bezoekcijfer in 2019 lag op of boven het niveau van vergelijkbare musea. Het Westfries Museum trok dat jaar 54.000 bezoekers, het museumschip De Halve Maen 19.000. Een goede indicatie uit het referentiejaar 2019 geeft ook het samenwerkingsverband M5 (sinds 2023 overigens M6). Hierin werkt het Westfries Museum met andere stadsmusea met een vergelijkbare collectie samen met het Rijksmuseum. In 2019 organiseerde M5 de succesvolle tentoonstelling 'Koele Wateren'. De bezoekcijfers van de verschillende musea dat jaar waren:

• Westfries Museum	54.000
• Museum Gouda	47.000
• Musea Zutphen	62.000
• Markiezenhof Bergen op Zoom	47.000
• Museum Hannemahuis Harlingen	12.144

De collectie

De collectie van het Westfries Museum omvat ca. 38.000 objecten en is cultuurhistorisch van karakter. Aan de basis van de collectie staat de stedelijke collectie van Hoorn, die in 1881 in het net opgerichte Westfries Museum werd ondergebracht. Met name de collectie die betrekking heeft op de stedelijke cultuur in de tijdsperiode 1570-1800 is waardevol en uniek door de variëteit en kwaliteit aan objecten. Deze deelcollectie bevat vele topstukken van nationaal en internationaal belang, maar behoort met name door de breedte tot de top van museaal Nederland. Dit bewijzen de vele verzoeken tot bruikleen en de wetenschappelijke interesse (onderzoek) in de collectie.

Exploitatiekosten

De museumvereniging Museana publiceert elk jaar de Museumcijfers. Deze cijfers zijn in 2021 gebruikt om de exploitatiekosten van het Westfries Museum te vergelijken met enkele andere stadsmusea. De exploitatiekosten liggen op vergelijkbaar of onder het niveau van andere musea. Deze cijfers zijn in juni 2021 met de raad gedeeld en zullen binnenkort ook beschikbaar komen in een ondernemingsplan van het Westfries Museum, dat momenteel wordt opgesteld door Bureau BMC.

Vraag 6 Bent u het met ons eens dat er opnieuw moet worden gekeken naar de toekomstige museale functie van het Westfries Museum?

Antwoord

Nee, dat zijn we niet met u eens. Aan de basis van zowel het bouwkundig ontwerp als de herinrichting en toekomstige exploitatie ligt een duidelijke visie ten grondslag. Deze toont de plek van het Westfries Museum in het landelijke museumbestel en de meerwaarde die het museum op meerdere fronten heeft voor de lokale/regionale gemeenschap. We zien wél aanleiding om de bouwplannen opnieuw te bekijken.

Vraag 7 Wilt u toewerken naar een verdere verzelfstandiging van het Westfries Museum?
Acht u samenwerking met een groot landelijk museum mogelijk?

Antwoord

Het college is met u van mening dat het wenselijk is om een verzelfstandiging te verkennen, maar ziet dit niet als het juiste moment om dat te doen. Het museum bevindt zich in een omvangrijke transitie en komend jaar trekken we een nieuwe directeur aan, vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd van de huidige directeur. In een dergelijk complex traject, waar alle energie naartoe moet gaan, is het onverstandig om de focus te leggen op een andere organisatievorm.

Samenwerking met een groot landelijk museum vindt reeds plaats. Sinds 2018 werkt het museum als onderdeel van de Stichting Samenwerkende Musea M6 samen met het Rijksmuseum. Dit heeft geresulteerd in een serie fraaie tentoonstellingen met werken uit de collectie van het Rijksmuseum.

Vraag 8 Bent u het met ons eens dat op grond van ervaringen in het recente verleden het college grote verbouwingsprojecten bestuurlijk niet aankan? Zo ja, welke conclusies trekt u daaruit?

Antwoord

Nee, dit zijn we niet met u eens. Integendeel, de gemeente Hoorn is een ambitieuze gemeente met veel ontwikkelingen. Onverwachte tegenvallers zijn nooit uit te sluiten, maar het overgrote deel gaat goed, Neem bijvoorbeeld de verbouwing van het stadhuis. Onze indruk is dat dit project goed verloopt; op tijd en binnen budget. Ook het Stadsstrand is een geslaagd project.

Het project van het Westfries Museum is complex en is in de loop van de tijd geconfronteerd met onvoorziene tegenslagen. Het college heeft hier steeds op ingespeeld door passende maatregelen te treffen en koers te bepalen. En ook nu zetten we weer alles op alles om tot een goed vervolg te komen en uw raad op basis van een analyse en verkenning van oplossingsrichtingen in positie te brengen een goed besluit te nemen.

Vraag 9 Wilt u zich inzetten voor een snelle verbouwing van het Westfries Museum door de verbouwingsplannen aan te passen naar sober en doelmatig? Dit betekent in onze ogen: herstel fundering en constructie, verduurzamen, wegwerken achterstallig onderhoud, samenvoeging pand Roode Steen 15, herinrichting tot één tuin en herstel van de tuinmuur bij het Achterom?

Antwoord

Zoals gezegd is alles erop gericht zo snel mogelijk in beeld te brengen welke aanpassingen binnen het budget uitgevoerd kunnen worden, om de verbouwing vervolgens zo snel mogelijk in gang te zetten.

Vraag 10 Bent u het met ons eens dat de bouw van een kelder nauwelijks van toegevoegde waarde is, terwijl deze wel een groot obstakel vormt voor de start van de verbouw van het Westfries Museum?

Antwoord

Het is duidelijk dat de kelders een grote investering vragen. En het is dus ook de vraag of deze uiteindelijk gerealiseerd kunnen worden. Maar wij zijn het absoluut niet met u eens dat de kelders nauwelijks van toegevoegde waarde zouden zijn. Niet voor niets heeft een grote meerderheid van de raad in 2021 gekozen voor de variant mét kelders. De belangrijkste reden voor de aanleg van een kelder is dat deze ruimte als enige ruimte in het museumcomplex geschikt gemaakt kon worden voor wisselexposities. Een dergelijke ruimte is zeer belangrijk voor een goede exploitatie, aangezien met wisselexposities nieuw én herhaalbezoek kan worden gegenereerd. Onder de gebouwen van het Westfries Museum moet bovendien funderingsherstel plaatsvinden. Daar zijn damwanden rond het pand en graafwerkzaamheden in het pand voor nodig. Vanuit routing en efficiency is indertijd daarom de keuze gemaakt om het funderingsherstel te combineren met kelders voor wisselexposities.

Vraag 11 Is de aanbestedingsprocedure gestopt of voorlopig gestopt met de enige overgebleven inschrijver? Wilt u met dit bouwbedrijf gesprekken openen om te bekijken of de verschillen tussen de bouwplannen en het inschrijfbedrag verkleind kunnen worden zodat op korte termijn alsnog met de verbouwing kan worden gestart?

Antwoord

De aanbestedingsprocedure is formeel beëindigd. Wij zijn momenteel bezig de aanbesteding en inschrijvingen te analyseren. Daarbij hoort ook dat wij gesprekken voeren met de inschrijvers over de inschrijvingen en de verschillen. Het is juridisch niet toegestaan met de overgebleven inschrijver het gesprek te voeren over aanpassing van de plannen, verkleinen van het inschrijfbedrag en uitvoeren van de verbouwing. De scope van het project wijzigt en dus zullen wij opnieuw moeten aanbesteden. We doen er uiteraard alles aan om dit zo snel mogelijk te doen, zonder daarbij de noodzakelijke zorgvuldigheid uit het oog te verliezen.

Vraag 12 Bent u het met ons eens dat een grondige analyse van de ontstane situatie onnodig is omdat de uitkomst van dit onderzoek al vast staat? En dat alleen een sobere en doelmatige verbouwing het mogelijk maakt binnen het vastgestelde krediet te verbouwen?

Antwoord

Het is juist van belang om goed te analyseren waar de verschillen zitten in onze bouwkostenberekeningen en de inschrijvingen door de partijen. De analyse op de ontstane situatie is noodzakelijk om het plan aan te kunnen passen aan het beschikbare krediet. Dat hoeft geen tijden te duren en gelijktijdig denken we na over het vervolg. Daarnaast zetten we ons in het budget te verhogen door middel van aanvullende subsidieaanvragen en financieringsmogelijkheden.

Vraag 13 Welke gevolgen heeft het uitstel van de verbouwing voor de directe burens van het museum en voor de overige ondernemingen op de Roode Steen? Wilt u de erfafscheiding tussen de leegstaande achtertuin van het museum en de achtertuin van het restaurant verbeteren door een gepaste erfafscheiding te plaatsen?

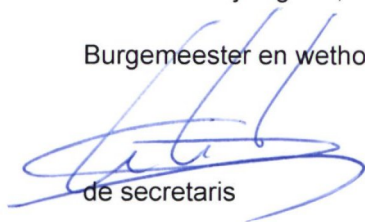
Antwoord

In principe zijn er weinig tot geen directe gevolgen voor burens. Wel is er contact met de eigenaar van Ysbrantsz over de huidige situatie. Er is afgesproken dat er nagedacht wordt over het uitzicht vanuit de hotelkamers en er wordt samen naar een oplossing gezocht over de erfafscheiding.

De omwonenden en stakeholders worden met regelmaat op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen rondom het museum, dit zal in de komende periode niet anders zijn.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Hoorn

de secretaris

de burgemeester

